

Kommittédirektiv

Inrättande av en jämställdhetsmyndighet

Dir.
2016:108

Beslut vid regeringssammanträde den 14 december 2016

Sammanfattning

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för uppföljning, analys, samordning och stöd på jämställdhetspolitikens område. Myndigheten ska vara en enrådighetsmyndighet och ha ett insynsråd.

Utredaren ska bl.a. bemanna myndigheten och lämna förslag till instruktion och regleringsbrev. Utredaren ska vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 januari 2018.

Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2017.

Bakgrund

Regeringen gav den 3 april 2014 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. följa upp och bedöma effektivitet och måluppfyllelse i jämställdhetspolitikens genomförande (U2014:06). Utredaren fick, inom ramen för uppdraget, lämna förslag på hur jämställdhetspolitikens genomförande skulle kunna effektiviseras med organisatoriska eller andra strukturella förändringar. Den 7 oktober 2015 överlämnade utredaren betänkandet Mål och myndighet – en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken (SOU 2015:86) till regeringen. I betänkandet beskrivs hur frånvaron av en permanent förvaltningsstruktur på jämställdhetspolitikens område hindrar ett strategiskt och långsiktigt jäm-

ställdhetsarbete. Jämställdhetsutredningens viktigaste slutsats blev därför att det krävs en fast och permanent struktur på nationell nivå för att regeringen ska kunna säkerställa att politiska prioriteringar genomförs. Riksrevisionen kom till samma slutsats i sin granskning av regeringens jämställdhetsstrategi 2007–2014 (RiR 2015:13), nämligen att det behövs en institutionell struktur som stärker jämställdhetsintegrering som huvudstrategi för ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken.

Regeringen, som delar utredningens och Riksrevisionens bedömning, meddelade i budgetpropositionen för 2017 sin avsikt att inrätta en jämställdhetsmyndighet som ska bidra till ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. I regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (skr. 2016/17:10) anger regeringen skälen för bildande av en jämställdhetsmyndighet.

Myndighetens uppgifter

Ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken kräver en samlad organisation för uppföljning, analys, samordning och stöd. Med nuvarande organisation har en del av dessa behov – men långt ifrån alla – kunnat tillgodoses genom avgränsade och ofta tillfälliga myndighetsuppdrag. Myndigheten ska dels överta nedan angivna uppgifter på det jämställdhetspolitiska området som i dag är uppdelade på flera olika myndigheter, dels svara för övergripande uppföljning, analys, samordning och stöd som i dag inte utförs av någon myndighet. Myndigheten ska också biträda regeringen i det internationella samarbetet och samarbetet inom EU, bl.a. när det gäller kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Som framgår av regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (skr. 2016/17:10) ska jämställdhetsmyndigheten svara för

- analys och uppföljning av utvecklingen mot jämställdhet,
- stöd till myndigheter, landsting, regioner och kommuner i genomförandet av jämställdhetspolitiken,

- samordning och genomförande av vissa uppdrag på jämställdhetspolitikens område samt
- i övrigt bistå regeringen, bl.a. i det relativt omfattande internationella samarbetet på jämställdhetsområdet.

Myndigheten övertar inte det ansvar som andra myndigheter har för jämställdhet inom sina respektive ansvarsområden enligt principen om jämställdhetsintegrering.

Myndighetens lokalisering och ledningsform.

Myndigheten ska vara lokaliserad i Göteborg och vara en enrådgivningsmyndighet med insynsråd.

Uppdraget

Utredaren ska, med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar, föreslå och vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 januari 2018. Regeringens bedömningar och överväganden i skrivelsen Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (skr.2016/17:10) ska vara utgångspunkt för utredarens arbete.

Överförande av uppdrag och uppgifter från andra myndigheter

Till myndigheten överförs ansvar för vissa uppdrag som har utförts av Göteborgs universitet (Nationella sekretariatet för genusforskning), Uppsala universitet (Nationellt Centrum för kvinnofrid) samt länsstyrelserna i Östergötlands och Stockholms län. Vidare överförs vissa uppgifter från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Utredaren ska i nära samarbete med berörd myndighet hantera samtliga frågor som rör överförandet av de uppdrag och uppgifter som framgår nedan. Utgångspunkten vid överförandet är att upparbetad kunskap och erfarenhet så långt möjligt tas tillvara samt att arbetet kan bedrivas utan avbrott.

Göteborgs universitet

Göteborgs universitet har i uppdrag (U2009/7343/UH) att med ett rikstäckande perspektiv främja genusforskningen i Sverige. Det ska bl.a. ske genom utredningsarbete och informations-spridning samt på andra sätt som universitetet finner lämpliga. Uppdraget ska överföras till jämställdhetsmyndigheten och drivas vidare i permanent form. Göteborgs universitet ska fortsatt ansvara för

- att främja genusforskning inom universitets- och högskolesektorn,
- forskning, i den mån sådan bedrivs i anslutning till regeringsuppdraget.

Vidare ska uppdraget att stödja de statliga myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering 2015–2018 inom ramen för utvecklingsprogrammet Jämställdhet i statliga myndigheter (U2014/7490/JÄM) föras över till myndigheten. Detsamma gäller det stöd som Göteborgs universitet har i uppdrag att erbjuda de statliga universiteten samt Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping i deras arbete med jämställdhetsintegrering 2016–2019 (U2015/05956/UH).

Uppsala universitet

Uppsala universitet har i uppdrag (U2011/3826/UH) att med ett rikstäckande och samlat perspektiv utveckla och sprida evidensbaserad kunskap och information om mäns våld mot kvinnor. Uppdraget ska i följande delar överföras till jämställdhetsmyndigheten och drivas vidare som en permanent uppgift:

- utveckling och spridning av evidensbaserad kunskap och information om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt om våld i samkönade relationer med ett rikstäckande och samlat perspektiv,
- sammanställning av aktuell forskning inom området mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt om våld i samkönade relationer.

Utredaren ska överväga och lämna förslag på om, och i så fall när, ansvaret för den nationella stödtelefon som Uppsala universitet driver kan överföras till myndigheten. Om utredaren

finner att ansvaret ska överföras till myndigheten, ska det ske på ett sådant sätt att det inte orsakar avbrott i verksamheten.

Uppsala universitet ska fortsatt ansvara för uppdraget att samverka med Akademiska sjukhuset i Uppsala i frågor som rör den kliniska verksamheten och forskning med anknytning till den samt att analysera behovet av ny forskning inom området.

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Länsstyrelsen har sedan 2005 regeringens uppdrag att övergripande samordna och redovisa länsstyrelsernas uppdrag i fråga om hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsen ansvarar vidare på regeringens uppdrag för ett nationellt kompetensteam för att stödja arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttryck som t.ex. tvångsäktenskap, barnäktenskap och könsstympning (U2013/5290/JÄM). Inom ramen för uppdraget driver kompetensteamet sedan 2014 en nationell stödtelefon för råd och vägledning i ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive tvångs- och barnäktenskap samt könsstympning av flickor och kvinnor. De båda uppdragen ska i sin helhet överföras till jämställdhetsmyndigheten och drivas vidare som en permanent uppgift.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Stockholms län har i uppdrag att bedriva arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål i enlighet med det uppdrag som lämnades i regleringsbrev för budgetår 2011 avseende länsstyrelserna (Fi2010/5567 m.fl.). Inom ramen för uppdraget driver länsstyrelsen en stödtelefon för råd och vägledning i frågor som rör människohandel. Uppdraget ska föras över till jämställdhetsmyndigheten och drivas vidare som en permanent uppgift.

Uppdraget om prostitution och människohandel för sexuella ändamål vid Länsstyrelsen i Stockholms län omfattar sedan 2013 även att motverka människohandel för andra ändamål än sexuella. Det innebär att exploatering för avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet i en situation

som innebär nödläge för den utsatte ingår i länsstyrelsens uppdrag.

Frågor som rör människohandel är komplexa och gränsöverskridande i flera avseenden. Regeringens avsikt är därför att arbetet med frågorna även fortsatt ska bedrivas samordnat och sammanhållet som en permanent uppgift för myndigheten. Uppdraget ska därför även i denna del föras över till jämställdhetsmyndigheten.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har i uppgift att fördela bidrag, dels enligt förordningen (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt, dels enligt förordningen (2005:1089) om statsbidrag för kvinnors organisering. Uppgiften förs i sin helhet över till jämställdhetsmyndigheten.

Instruktion, regleringsbrev m.m.

Utredaren ska lämna förslag till instruktion, regleringsbrev och författningsändringar som motiveras med anledning av överväganden för Jämställdhetsmyndigheten. Utredaren ska vidare lämna förslag till anslag (inklusive låneram och räntekontokredit), resursfördelning, verksamhetsplan och budget för verksamhetsåret 2018 samt underlag och beräkningar för åren 2019–2021.

Organisation och verksamhetsformer

Utredaren ska lämna förslag till jämställdhetsmyndighetens organisation, överväga lämpliga arbetsformer och verksamhetsplan samt lämna förslag till kompetensprofil för ledamöterna i ett insynsråd. Utredaren ska vidare bedöma vilken kompetens som är nödvändig för myndighetens verksamhet.

Bemanning

Jämställdhetsmyndigheten ska bemannas med beaktande av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utredaren ska fatta beslut om bemanning liksom i övrigt utöva arbetsgivarens be-

fogenheter. Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Åtgärder i övrigt

Utredaren ska förbereda anslutning av myndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner.

Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för myndighetens räkning. I syfte att uppnå bästa möjliga kostnadseffektivitet bör utredaren överväga att överta befintliga avtal där så är möjligt.

I syfte att öka effektiviteten och minska administrationskostnaderna ska utredaren förbereda anslutning av myndigheten till Statens Servicecenters ekonomiadministrativa tjänster, löne- och lönerelaterade tjänster samt tjänster inom e-handel.

Samråd

Vid genomförande av uppdraget ska utredaren hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) informerat. Utredaren ska samråda med Göteborgs universitet, Uppsala universitet, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Utredaren ska vidare samråda med Arbetsgivarverket och Ekonomistyrningsverket samt andra myndigheter i den utsträckning som är nödvändig. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter

Redovisning av uppdraget

Utredaren ska senast den 1 mars 2017 lämna förslag till anslag (inklusive låneram och räntekontokredit), resursfördelning, verksamhetsplan och budget för myndigheten 2018 samt budgetunderlag för perioden 2019–2021.

Utredaren ska senast den 1 september 2017 lämna förslag till instruktion och regleringsbrev för myndigheten, nödvändiga författningsändringar samt förslag till kompetensprofil för ledamöter i ett insynsråd.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2017.

(Socialdepartementet)